

ATHENA

Beste ATHENA-partner,

Er is ondertussen een half jaar verstreken sinds de nationale ATHENA-workshop van 8 januari 2009. Met deze nieuwsbrief willen we u een stand van zaken van het project presenteren.

WEBSITE

De website <http://www.athenaeurope.org> is actief. U vindt er onder andere informatie over de deelnemende musea, de verschillende werkpakketten, de relatie met Europeana (de Europese digitale bibliotheek) en andere cultureel erfgoed projecten. Onder de sectie 'Dissemination' vindt u de presentaties van de nationale workshop die plaatsvond op 8/01/09. U vindt er eveneens een 'FAQ' rubriek over het project en Europeana.

ONDERZOEK

In totaal telt ATHENA 7 werkpakketten (WP) waarin de verscheidene aspecten van het digitaal ter beschikking stellen van erfgoedcollecties onderzocht worden. De onderzoeksactiviteiten van de meeste werkpakketten zijn gestart in januari 2009 en zullen worden afgerond aan het einde van het project (april 2011).

WP1 - Project management *Ministero per i Beni e le Attività Culturali (MiBAC), Italië*

Werkpakket 1 staat in voor het management en de monitoring van het project. Hierin wordt geen concreet onderzoek verricht.

WP2 - Communicatie *Stiftung Preußischer Kulturbesitz (SPK), Duitsland & Stowarzyszenie Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją (ICIMSS), Polen*

Werkpakket 2 werkt rond de communicatie en zichtbaarheid van het ATHENA-project. Het opstarten van de website en ontwerpen van promotiemateriaal was tot nu toe hun voornaamste taak.

WP2 verzorgt de disseminatie van ATHENA binnen andere projecten zoals Minerva en Europeana en zetelt daartoe in een werkgroep die samengesteld is uit de communicatieverantwoordelijken van de satellietprojecten rond Europeana.

WP3 - Standaarden en metadata *Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, België & Collections Trust, UK*

U kreeg de afgelopen maanden bezoek van PACKED of KMKG in verband met een rondvraag over het gebruik van metadatastandaarden, thesauri, bestandsformaten, etc. in uw collectie(s).

De resultaten van deze rondvraag vormen de basis voor het onderzoek in de overige werkpakketten. Er werden immers verschillende aspecten van de collectie bevestigd.

Op basis van de resultaten van de rondvraag ontwikkelden Chris De Loof (KMKG) en Gordon McKenna (Collections Trust) in het kader van WP3 een rapport over het gebruik van metadatastandaarden in musea. In het eerste deel van het rapport worden enkele basisconcepten uitgelegd die de begrijpbaarheid van het rapport moeten verhogen. Nadien wordt een beeld gegeven van het 'standards landscape': een overzicht van de huidige situatie m.b.t. gebruik van metadatastandaarden. Zoals bij elk landschap zal het uitzicht veranderen doorheen de tijd, maar de onderzoekers vermoeden dat bepaalde sterke indicatoren die uit de rondvraag naar voren kwamen, van belang zullen blijven. Het overzicht wordt gevolgd door conclusies rond het eigenlijke gebruik van standaarden in musea, en de implicaties hiervan voor ATHENA en Europeana. Het rapport bevat twee appendices; de surveyvragen en een overzicht van de bevestigde *content*. Dit rapport (D.3.1. *Rapport rond bestaande standaarden zoals toegepast in Europese musea*) is in het Engels beschikbaar via de PACKED website <http://www.packed.be/projects/readmore/athena/>

In de komende maanden zal dit werkpakket nog *deliverables* afleveren rond metadata zoals *Aanbevelingen en best practice rond de toepassing van standaarden, inclusief aanbevelingen voor een harvestingformaat* (D.3.2.) en *Evaluatie van de vereisten voor een blijvende identificatie van objecten, collecties en instituten (persistent identifiers) in afstemming met Europeana* (D.3.4.).

WP4 - Semantiek en thesauri *Michael-Culture (Aisbl), Frankrijk*

Werkpakket 4 onderzoekt het gebruik van thesauri en de problemen van meertaligheid. Binnen WP4 wordt ook nagegaan hoe de gebruikte thesauri op elkaar kunnen afgestemd worden door ze om te zetten naar SKOS (Simple Knowledge Organisation System). Via de SKOS-techniek zal bepaald worden hoe de thesauri gestructureerd zijn en de begrippen tussen de verschillende thesauri zullen gekoppeld en onderling vergeleken worden. SKOS wordt beschouwd als een belangrijk hulpmiddel voor het verbinden van concepten in thesauri. Maar: SKOS biedt enkel een methode om thesauri (en concepten) te verbinden. De grootste inspanning zal liggen bij de vergelijking en de koppeling van gelijke concepten, en dit is denkwerk dat door mensen moet worden verricht en arbeidsintensief is.

De 'SKOSificatie' die ontwikkeld wordt binnen WP4 zal kunnen gebruikt worden binnen de Europeana-portaalsite.

Een tijd geleden werd uw collectie ook bevestigd over het gebruik van thesauri en de mate van meertaligheid. De resultaten uit deze rondvraag zullen gebruikt worden voor de eerste *deliverable* van WP4: *D.4.1. Identificatie van bestaande terminologiebronnen in musea*. In 2010 zal WP4 zijn tweede *deliverable* afleveren: *D.4.2. Richtlijnen voor mapping naar SKOS en omgang met vertalingen*.

Het onderzoek in WP4 wordt voor België sinds enkele maanden opgevolgd door Roxanne Wyns (KMKG). Heeft u ervaring met meertaligheid en gebruik van semantiek in uw collectie(s) en wil u dit graag delen, dan kan u dit doorgeven via r.wyns@kmgk-mrah.be

WP5 - Partnernetwerk *Ministero per i Beni e le Attività Culturali (MiBAC), Italië*

Werkpakket 5 coördineert de digitale content die aan ATHENA zal aangeleverd worden door de participerende culturele instituten. Hiertoe heeft WP5 een netwerk van nationale contactpersonen opgezet; PACKED vervult deze rol voor België.

In de eerste deliverable van WP, *D.5.1. Eerste rapport over het nationale coördinatie-netwerk*, wordt per land een overzicht gegeven van de stand van zaken rond digitalisering en ontsluiting van cultureel erfgoed. Hierin wordt aangegeven of er een beleid of strategie rond digitalisering bestaat, of er sprake is van nationale evenementen rond digitaal cultureel erfgoed, welke organisaties er op nationaal vlak op dit terrein actief zijn, e.d.

Dit rapport, inclusief het overzicht van de situatie in de ATHENA-partnerlanden, is in het Engels beschikbaar via de PACKED website <http://www.packed.be/projects/readmore/athena/>

WP6 - Intellectuele eigendomsrechten *PACKED, België & University of Patras, Griekenland*

In werkpakket 6 wordt de relatie tussen intellectuele eigendomsrechten en het digitaal ter beschikking stellen van collecties onderzocht. Barbara Dierickx (PACKED) schreef de eerste deliverable van dit WP: *D.6.1. Overzicht van IPR (Intellectual Property Rights) wetgeving in relatie tot de beoogde doelen van Europeana*. Dit rapport zal vanaf eind juli beschikbaar zijn via de PACKED website.

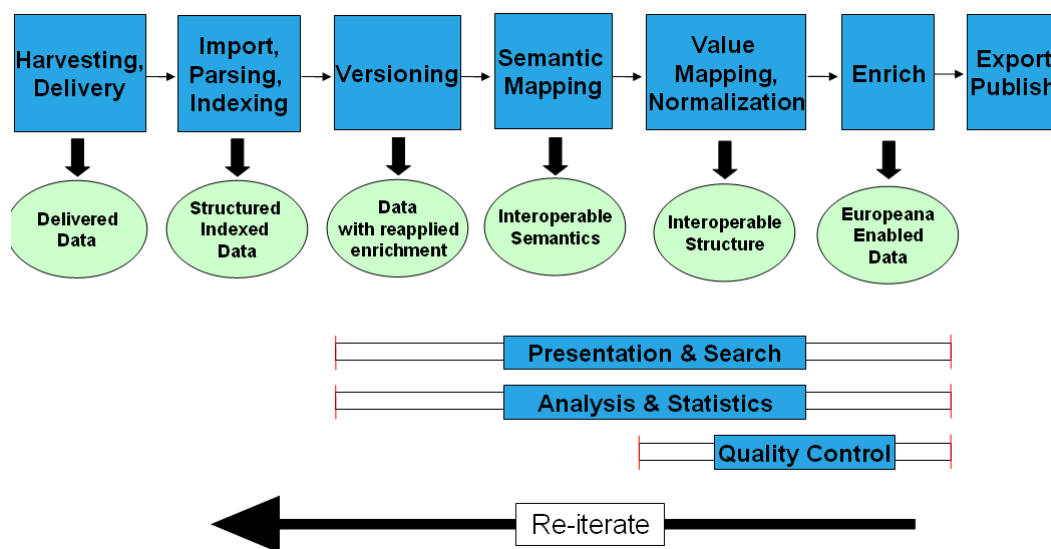
Gedurende de vakantiemaanden wordt het onderzoek naar en de creatie van een 'step-by-step guide' opgestart i.s.m. de Universiteit van Patras. Deze gids moet musea o.a. helpen bij het identificeren en het klaren van de rechten op de objecten in hun collecties. Om van deze gids een werkbaar instrument te maken willen we zoveel mogelijk vertrekken vanuit de praktijk. Heeft u ervaring met (problemen met) intellectueel eigendomsrecht m.b.t. uw collectie(s) en wenst u dit met ons te delen, dan kan u dit doorgeven via barbara@packed.be

Tijdens de overige maanden zal onderzoek worden verricht naar technieken voor Digital Rights Management voor collectieobjecten, en de mogelijke toepassing van *open content* licenties en collectief rechtenbeheer (D.6.3.).

WP7 - Technische infrastructuur *Institute of Communication and Computer Systems-National Technical University of Athens), ICCS-NTUA, Griekenland & Ministrstvo za Kulturo Republike Slovenije (MKRS), Slovenië*

Werkpakket 7 staat in voor onderzoek naar en de bouw van de technische infrastructuur voor de eigenlijke verzameling van digitale content, en de overdracht van deze content naar Europeana.

Om de data te verwerken wordt de volgende workflow gehanteerd:

De eerste deliverable van WP7 is het ontwikkelen van een geautomatiseerde versie van deze workflow (*plug-in*) voor verzameling van de digitale content.

Na upload in de ATHENA database zullen de bestanden geparsed worden (de structuur van de ingevoerde gegevens wordt gecontroleerd en omgezet in een relationele tabel met een boomstructuur). Nadien worden indexen gecreëerd die snelle toegang tot de verschillende delen van de XML-boomstructuur moeten garanderen.

Na deze voorbereiding van de data volgt er een mapping, transformatie, verrijking, etc. Voor al deze handelingen worden extra tabellen aan de oorspronkelijke data toegevoegd, waardoor de data zelf in hun originele staat blijven (wel annotatie, geen modificatie van de ingevoerde data).

Momenteel werkt men aan een onderzoeksprototype voor deze *plug-in*. Verder onderzoek binnen WP7 zal leiden tot het operationeel maken van dit systeem (D.7.1.), het toepassen van geografische informatie (GIS-systeem) op de content (D.7.2.) en het integreren van de *plug-in* in Europeana (D.7.4.).

AANLEVERING VAN CONTENT

Zoals reeds voorgesteld in het kader van WP7 werd een automatische workflow uitgewerkt voor de verzameling en verwerking van collectiedata. Een *plug-in* wordt gecreëerd om eenvoudige import van de data mogelijk te maken. Het uploaden van bestanden zal mogelijk zijn via standaard protocollen zoals FTP, OAI of invoer via gestandaardiseerde Excel-templates. Er wordt voorzien dat de nationale coördinatoren de *upload* van *content* in goede banen zullen leiden en waar nodig de leveranciers van de content zullen begeleiden.

In september/oktober van dit jaar zullen enkele landen content aanleveren om de *plug-in* te testen. Onder andere een 150-tal objecten uit de Belgische federale instellingen zullen hiervoor gebruikt worden.

In de komende weken dienen de content leveranciers alle content die opgegeven werd voor ATHENA, technisch te identificeren: is er een *thumbnail* beschikbaar? Wat is de geprefereerde methode voor upload – FTP, OAI, Excel, ...? Tegen wanneer kan de *content* beschikbaar gemaakt worden? Etc. De gegevens omtrent de collecties werden reeds grotendeels opgevraagd via de WP3-rondvraag. Ter controle zullen wij u in de komende weken een overzicht van de gegevens over uw collectie sturen zodat u timing en eventuele correcties of aanvullingen kan doorgeven. Dit zal voor de federale partners gebeuren door KMKMG, voor de Vlaamse partners door PACKED.

ATHENA profileerde zich gedurende deze eerste maanden als doorsluisaggregator naar Europeana. Europeana wil een eerste versie van haar portaal beschikbaar maken in de zomer van 2010, de zogenaamde 'Rhine release'. Deze versie zal ook content bevatten die via ATHENA verzameld werd. Om deze reden wenst men de participerende ATHENA content te verzamelen voor de zomer van 2010; men vraagt om de collecties voor ATHENA beschikbaar te maken tegen november 2009.

Samenvattend: in de komende weken zal gevraagd worden naar de technische specificaties van de deelnemende ATHENA-collecties. Na de testfase in september/oktober zal blijken of de voorgestelde manieren van dataverzameling voldoen. De resultaten van de testfase zullen vervolgens leiden tot concrete *upload*-methoden. Zodra deze bekend zijn, zal de eigenlijke toevoeging van collecties kunnen starten, en zullen wij u contacteren met informatie over hoe dit zal gebeuren.

VRAGEN, OPMERKINGEN, MEDEWERKING ...

Als ATHENA-partner heeft u misschien bijzondere ervaring in één van de domeinen die onderzocht worden in de verschillende werkpakketten. Indien dit het geval is, leren wij graag van uw ervaring.

Algemene informatie, suggesties en aansluiten van nieuwe partners: Barbara Dierickx (PACKED) - barbara@packed.be

Specifieke info en suggesties omtrent het gebruik van museumstandaarden en technische aspecten: Chris De Loof (KMKG) - c.delooof@kmg-mrah.be

Specifieke info en suggesties omtrent het gebruik van meertaligheid en thesauri: Roxanne Wyns (KMKG) - r.wyns@kmg-mrah.be

Specifieke info en suggesties omtrent intellectuele eigendomsrechten: Barbara Dierickx (PACKED) - barbara@packed.be

Wij danken u alvast voor uw bereidwillige medewerking.

Barbara Dierickx
PACKED – Platform voor de Archivering en Conservering van Audiovisuele Kunsten

Chris De Loof
Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis